

Zlatá doba bledne

Asijské starožitnosti už nejsou tak levné, jak bývaly

Steven Martin se prodírá davy na smogem naplněné Yaowarat Road. Chodníky jsou narvané stánky, které nabízejí jepičí turistické záležitosti: levnou elektroniku a nejrůznější krámy. Pan Martin se zastavuje, aby se probral zbožím jednoho z pouličních prodejců. Vytáhne z hromádky malinkou červenou plechovku na čaj, převrací ji a zkoumá její původ. Nakonec ji odkládá. Vypadá to, že dneska půjde domů s prázdnou.

Ve dne Steven Martin pročešává bangkoké trhy. V noci píše průvodce, aby mohl sponzorovat svého koníčka – sbírání opiových kalíšků. Jeho přečpaný, dvoupokojový apartmán je dostatečnou výpovědí o jeho vášni: stoly se prohýbají pod více než dvěma stovkami keramických, porcelánových a kamených opiových kalíšků. Martin za ně utratil přes 20 tisíc dolarů (více než 600 tisíc Kč).

Ale život sběratele je osamělým životem. Když pan Martin ukazuje své poklady přátelům, moc je tím neokouzlí. „Většina mých přátel nerozezná opiové kalíšek od kliky na dveřích.“

Zlatá éra sbírání asijských starožitností ale pomalu končí. Minulostí už jsou doby, kdy sběratelé nacházeli na ulicích úžasné kousky za neuvěřitelně nízké ceny a kdy vznikaly bohaté sbírky. Stačilo dvacet let otevírání dlouho zavřených hranic, rozmachujících se chapadel turismu a obrovského humbuku kolem aukcí sta-

FOTO: ARCHIV

rožitností, aby se ze záplavy sběratelských předmětů – čínské nábytku a porcelánu, khmérských sošek, barmských Buddhů, tabaterek, tibetských artefaktů, kambodžských textilií – stala jen hrstka.

Poklady pořád existují

Přesto sběratelé jako Martin i dnes ještě dokáží objevit hotové poklady. Je to důkaz, že stále je možné udělat opravdu dobrou koupi. Tedy, s notnou dávkou tvrdohlavosti, úpornosti a trpělivosti. Na trzích a ve starožitnických krámcích po celé Asii lidé nacházejí

v moři harampádí a fals vzácné, neobvyklé a bizarní předměty. Třeba právě opiové kalíšky, memorabilie na Maa, filipínské klíčenky, kořenky, vyřezávané samorosty a kořeny či dřevěné stoličky.

„V současné době je hodně těžké najít na trhu opravdu dobré věci,“ říká Nicolas Chow, šéf oddělení čínské keramiky a umění ve slavné Sothebyes. „Až příliš moc lidí se pídí po starožitnostech a většina prodejců si je hodně dobře vědoma hodnoty svého zboží. Můžete jet na sebeodlehlejší místo v Číně a budou tam mít ka-

talog ze Sothebyes,“ říká Chow. Doporučuje proto sběratelství v relativně nových oblastech malých uměleckých předmětů, jako jsou opiové dýmky nebo artefakty z Kulturní revoluce.

Nedá se absolutně říct, za jakou cenu se vaše malá a zdánlivě bezvýznamná věčička může jednoho dne prodat. Tabatěrka koupená za pár dolarů na hongkongském trhu v Cat Street v 60. letech teď vstupuje do aukce za tisíce dolarů.

Před šestnácti lety začala bangkoká designérka M. L. Pawinee Santisirí sbírat věci, které tehdy všichni považovali jen za staré obnošené hadry. Sarongy, pokrývky hlavy a deky z Laosu, Kambodži a Thajska. Za jeden kus zaplatila mezi 70 až 165 dolary. Dneska její sbírku obdivují muzejní kurátoři a některé z kousků oceňují na více než 2350 USD (cca 70 tisíc Kč). Jen pro srovnání, thajský index cených papírů vzrostl od roku 1986 jen o 164 %.

Koncem 80. let začal Woo Sheung Tak z Hongkongu sbírat levné talíře a misky z období Čínské republiky, vytvořené mezi lety 1912 až do let šede-

sátých. „V roce 1989 jsem chodil po Hollywood Road a nakupoval od 500 do 800 hongkongských dolarů za kus (60 až 96 eur). Myslím, že jejich kvalita byla stejně dobrá jako u výrobků z dynastie Qing, ale →